

Абикенова Г.Т.
Alikhan Bokeikhan University
Қазақстан, Семей
e-mail: gulnafis.abikenova@gmail.com

БІЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУДА АҚПАРАТТЫҚ РЕСУРСТАРДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Аңдатпа. Мақалада бүгінгі таңдағы білім беру үрдісінің тиімділігін арттыру мақсатында инновациялық білім беру технологияларын қолданудың талаптары мен әдіс-тәсілдері туралы айтылады. Жаһандану заманында негізгі міндет ол-білімді тиімді меңгеру. Сондықтанда қазақ тілін оқытуда да ақпараттық технологиялық құралдарды тиімді пайдалану қажеттігі туындады. Себебі, педагогтерден ақпараттық құралдарды сабақтарында пайдалану талап етіледі. Бұл олардың да шығармашылық ізденіс пен өздерін-өздері дамытуына да тиімді әсер етеді.

Мақалада заманауи ақпараттық технологияларды қолдану әр оқушының білімін арттырудың тиімділігін арттыратындығы, сандық түрде жазылған ақпаратты пайдалану кезінде қажетті ақпаратты табуы жеңілдететіндігі туралы айтылады. Компьютердің көмегі арқылы қазақ тілі сабағында жаңа ақпараттық технологияны қолдану жолдарын түсіндіреді. Сонымен қатар, ақпараттық технологияларды қолдану арқылы да оқушының сөздік қорын молайтып, сөйлеу грамматикасын қалыптастырып, орфографиялық, пунктуациялық қатесіз, сауатты жазып, дұрыс сөйлеуге, оқушының ой-өрісін кеңейтуге, шығармашылық қабілетін дамытуға мүмкіндік жасауға болатындығы айтылады.

Қазақ тілі сабағында тақырыптарды өту барысында қолданылатын порталдар мен сайттар туралы мәліметтер беріледі.

Тірек сөздер: Ақпараттық – коммуникациялық технологиялар, орфография, пунктуация, мультимедиа, грамматика, сауаттылық.

Абикенова Г.Т.
Alikhan Bokeikhan University
Қазақстан, Семей
e-mail: gulnafis.abikenova@gmail.com

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. В статье рассказывается о требованиях и методах применения инновационных образовательных технологий в целях повышения эффективности современного образовательного процесса. В эпоху глобализации основной задачей является эффективное усвоение знаний. Поэтому возникла необходимость эффективного использования информационных технологических средств и в обучении казахскому языку. Это связано с тем, что от педагогов требуется использование информационных средств на уроках. Это также благотворно влияет на их творческий поиск и саморазвитие.

В статье говорится о том, что применение современных информационных технологий повышает эффективность повышения знаний каждого учащегося, облегчает поиск необходимой информации при использовании информации, записанной в цифровом виде. Объясняет, как использовать новые информационные технологии на уроках казахского языка с помощью компьютера. Также отмечается, что с помощью информационных технологий можно увеличить словарный запас учащегося, сформировать грамматику речи, без орфографических, пунктуационных ошибок, грамотно писать, правильно говорить, расширять кругозор учащегося, развивать творческие способности.

На уроках казахского языка предоставляются сведения о порталах и сайтах, используемых в ходе прохождения тем.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, орфография, пунктуация, мультимедиа, грамматика, грамотность.

Abikenova G.T.

Alikhan Bokeikhan University

Kazakhstan, Semey

gulnafis.abikenova@gmail.com

EFFICIENCY OF USING INFORMATION RESOURCES IN IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION

Abstract. The article discusses the requirements and methods of applying innovative educational technologies to enhance the effectiveness of the modern educational process. In the era of globalization, the main objective is the efficient acquisition of knowledge. Therefore, there is a need for the effective use of information technology tools in teaching the Kazakh language as well. This requirement is due to the fact that educators are expected to use informational tools in their lessons, which also positively impacts their creative search and self-development. The article states that the use of modern information technologies improves each student's learning effectiveness and makes it easier to find the necessary information when using data recorded in digital form. It explains how to apply new information technologies in Kazakh language lessons with the help of a computer. It is also noted that, through the use of information technologies, it is possible to expand students' vocabulary, form grammatical speech skills, write correctly without spelling or punctuation errors, speak accurately, broaden students' horizons, and develop their creative abilities.

The article provides information on portals and websites used in the study of topics in Kazakh language lessons.

Keywords: information and communication technologies, spelling, punctuation, multimedia, grammar, literacy.

Кіріспе. Кез-келген уақытта тіл мәселесін салалық қолдану тұжырымдамалардың айқындығы мен нақтылығын талап етеді. Мамандыққа қатысты тілді қолдану саласы еліміздің тәуелсіздігіне қол жеткізуден басталды. Мемлекеттік тіл мәртебесіне жету үшін көптеген заңдар мен қаулылар қабылданды, олар өздері даулы түйінге айналды және әлі күнге дейін шешілмеген өзекті мәселелер болып қала береді.

Бүгінгі таңда оқу процесін жетілдіру үшін инновациялық білім беру технологияларын қолданудың тиімділігі өмірдің өзімен дәлелденді. Жаңа ақпараттық технологияларды қолданудың басты талабы-сабақтың түрлері мен әдістерін танымдық, білімділік, біліктілік деңгейге жеткізу, сабақтың сапасын арттыру. Оқыту дегеніміз-оқушының ынтасын арттыру және білім алуға үйрету. Егер студент тек еліктеуді, «көшіруді» үйренсе, онда ол өмірде шығармашылықпен жұмыс істей алмауы мүмкін.

Бүгінгі оқытуға, қазіргі сабақтарға қойылатын талаптар да түбегейлі өзгеруде. Әр оқытушы мен білім алушы алдындағы жауапкершілігін сезіне отырып, жаңа

жауапкершілік, жаңа леп, жаңа ұмтылыспен жұмыс істейтін уақыты келді.

Алаштың зиялы, қоғам қайраткерлерінің бірі, ұлағатты ұстаз-педагог Мағжан Жұмабаев: «Халықтың тілі айна іспетті, себебі одан сол халықтың туған жері, тарихы, тұрмыс-тіршілігі, мінез-құлқы айқын көрініп тұрады. Қазақ халқының жол көрсетуші, көшбасшысы ол – мұғалім, егер бала мұғалімнің әлсіздігін сезсе, оның тілін алудан қалады,- деп ұстаз шәкіртінің жан-дүниесін сезіне отырып, асқан шеберлікпен білім беруіне мән береді [1, 142 б.].

Зерттеу әдістері. Мақаланы жазу барысында материалдарды жинақтау және өңдеу үшін сұрыптау, талдау және жалпылау әдістері қолданылды. Алынған нәтижелерді нақтылау үшін зерттеу нәтижелерін қорытындылауда аналитикалық әдістер қолданылды: жинақтау, жүйелеу, жинақтау әдістері.

Негізгі бөлім. Қазіргі уақытта білім сапасын арттырудың көптеген жолдары бар. Білім сапасы - бұл білім алушының немесе тұлғаның дайындық сапасы мен білім беру қызметінің сапасын қамтитын ұғым. Жаһандану дәуірінің басты міндеттерінің бірі білімді тиімді игеру

болғандықтан, қазақ тілін оқыту жүйесіне ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу қажет, өйткені қазіргі заман педагогтардан шығармашылық ізденіс пен инновациялық идеяны талап етеді. Сонымен бірге, елужылдық кезеңінде мемлекет білімді, кәсіби құзыретті, бірнеше тілді меңгерген тұлғаны қалыптастыруы керек, өйткені оқытуды ізгілендіру, ақпараттандыру-бұл өмірдің талабы, сондықтан ақпараттық ресурстарды пайдалану – бұл заңдылық.

Білімді саналы түрде игеру туралы жазылған ғылыми-әдістемелік еңбектер мен озық тәжірибелерде көрнекі әдіс туралы кеңінен айтылады. Сонау ХХ ғасыр басындаға көрнекілік әдісі жайында қалдырылған түйіндерді қарайық:

«Балаға не үйретсең де, көрсетіп үйрету керек ...», дейді М.Жұмабаев [1, 142 б.].

Көрнекілік туралы Қ. Жарықпаев: «Ж. Аймауытов көрнекілік мәселесінде психологиялық талаптарды басшылыққа алады. Мәселе, оқыту жүйесінде әрбір сабақтың көрнекілікпен ұштасуы шәкірттердің ой-санасына әрі қонымды, әрі практикалық мәні зор болады. Ұстаз – тәлімгер кез – келген тақырыпты ауыз екі үлгіде баяндағаннан гөрі сурет- өрнекпен бейнелі, бедерлі жеткізсе, шәкіттер арасында жүйелі әңгіме – сұхбат, нақтылы байланыс болады», -дейді [2, 36 б].

Қазақ тілі сабақтарында технологияларды пайдалану кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар оқушыларды ынталандыратыны, сондай-ақ аудио-бейнематериалдарды дайындау, пайдалану ақпараттық ресурстар арқылы жүзеге асырылатыны байқалды.

Жалпы ақпараттық ресурстар бойынша физика-математика ғылымдарының кандидаты Ахмади Есжановтың «Ақпараттық ресурстар оқу процесінің қарқынын күшейту, оқытуды тұлғаландыру және мектеп оқушыларының білімдерін тексеру мен бағалау, есепке алу сияқты және т.б. мұғалімдердің көп

уақытын алатын жұмыстарын ішінара автоматтандыру құралы ретінде пайдаланылады» деген пікірі өзекті [3, 4 б.].

Оқушының жеке тұлға ретінде қалыптасуы мен дамуына ықпал ететін адам, ол - мұғалім, демек мұғалім оқушының оқу және даму процесінде оқушының оқу мүмкіндіктерін дамуына компьютердің мультимедиялық мүмкіндіктерінің мол екеніне күмәнданбауы тиіс.

Оқушының тұлға ретінде қалыптасуы мен өркендеуіне ықпал ететін ұстаз, дегенмен де компьютердің көптеген мультимедиялық мүмкіндіктері бар, бұл білім алушылардың мүмкіндіктерін анықтауға және оқу процесінде дамуға мүмкіндік береді. «Мультимедиа – бұл компьютердің аппараттық жабдықтамасы және бір уақытта мәтінді, суреттерді, дыбысты, бейнежазбаны, музыканы және анимацияларды қолданатын бағдарламалар» [4, 15 б].

Қазақ тілін оқытудың мақсаты адамның коммуникативтік қасиеттерін, яғни сөйлеу және жазу мәдениетін қалыптастыру және дамыту болғандықтан, өзара әрекеттестікте өзін-өзі тәрбиелеу арқылы тіл маманының кәсіби құзыреттілігін арттыру қажет. Компьютер визуализацияны қамтамасыз ететін мультимедиялық құрал ғана емес, сонымен қатар көптеген функциялар мен ақпаратқа ие.

Мысалы: «Оқушыларды білімдендіруге пайдаланылатын мультимедиа ресурстары вербальді әдістен өзгереді, себебі ол компьютер экранында өтіп жатқан оқиғаға қатысуды, материалды оқып білу жолын таңдауды ұсына алады. Мультимедианың осындай сипаттамаларын интерактивтілік деп атау қабылданған» [4, 16 б.].

Сондықтан оның құндылығы өзара әрекеттесу және модельдеу қабілетінде жатыр, осылайша білім беру жүйесін ақпараттандыру мұғалімнің кәсіби қызметінде ақпараттық-коммуникациялық

технологияларды қолдануды талап етеді. Ақпараттық технологиялармен іске асырылатын іс-шаралар адамзат өркениетінің меншігіне айналуға, өйткені олар кез келген нысанда тиімдірек жүзеге асырылады. Кітаптың келесі ұрпаққа маңызы жоғары болғанменен, компьютер-оқушының қоршаған әлемді зерттеу тәсілінің құралы. Олай болса, барлық сабақтарда компьютерді қолдану арқылы өткізіп үйрену бүгінгі таңда актуалды мәселелер қатарынан табылуы тиіс.

Жаһандану заманында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану әр оқушының білімін жетілдірудің тиімділігін арттырады. Бұл, ең алдымен, цифрлық түрінде жазылған ақпаратты пайдалану кезінде қажетті ақпаратты іздеуді жеңілдетеді. Бүгінгі таңда көптеген әлемге белгілі энциклопедиялар мен сөздіктер, оқу құралдары электронды түрге көшірілді. Компьютердің көмегімен тренд тек белгілі бір сыныпта ғана емес, сонымен қатар қашықтықтан оқытуда да дамып келеді.

Оқытудың бұл түрі әлдеқайда арзан және оқуға, тапсырмаларды өз уақытында орындауға мүмкіндік береді.

Қазақ тілі сабақтарында жаңа ақпараттық технологияларды қолдану оқушыларға сөздік қорын толықтыруға, сөйлеу грамматикасын қалыптастыруға, сөйлеуде әр сөйлемді дұрыс айтуға, сөзді, дұрыс түсінуде, сауатты жазуды үйренуге, әлемге деген көзқарасының кеңейуіне, шығармашылық қабілеттерінің жетіле түсуіне, жалпы алғанда, ой-өрісінің, санасының дамуына мүмкіндік әкеледі. Оқушылардың бір-бірімен қарым-қатынас жасауында да, сөйлеу мәдениетінің жоғарылауына септігін тигізеді. Грамматикадан білімдерін жетілдіре отырып, оқушылардың бір-біріне қарым – қатынас жасау жолдарын жеңілдетіп, сұрақ қоя білуіне, дұрыс әрі толық жауап бере білуге үйретеді. Әр сыныптың бағдарламасына байланысты студенттер жаңа сөздерді меңгереді, сөздерді есте сақтайды, сол сөздерді тартады және

сөйлемдер мен мәтіндерді құрастыруды үйренеді. Қазіргі уақытта еліміздегі білім берудің негізгі мақсаттарының бірі білім беру саласында жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану болып табылады. Бұл техникалық құрал ғана емес, сонымен бірге білім беру жүйесіндегі жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен оқытудың жаңа әдісі. Ақпараттық қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін бірқатар білім беру міндеттерін шешу қажет: оқу процесінде компьютерлік технологияларды, интернетті, телекоммуникациялық желіні, электронды телекоммуникациялық желіні және мультимедиялық электронды оқулықтарды тиімді пайдалану арқылы білім сапасын арттыру.

«Ақпараттық технология саласындағы жетістіктерді пайдаланып, білімнің жаңа деңгейі мен сапасына қол жеткізуге ұмтылатын ұстаздар еңбегі қарқынды даму үстінде. Қазақстан Республикасы ғылыми – техникалық дамудың негізгі белгісі қоғамды ақпараттандыру болатын жаңа кезеңіне енеді» [5, 46 б.].

Бүгінгі оқытушы – мультимедиялық ресурстармен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіріп қана қоймай, сонымен қатар көрнекі құралдар сериясын (слайд-шоу), электронды оқулық: анықтамалық, білім деңгейін тексеруге арналған тест, т.б. қолдана отырып тұлғаның рухани дүниетанымын кеңейту және оның туған жерге деген сүйіспеншілігін арттыру мақсатында оқыту жүйесін дамыта білуі керек. Оның қажеттілігі неде? Өз елінің тарихы, мәдениеті, табиғаты туралы қосымша материалдар жас ұрпақтың патриоттық тәрбиесіне үлкен әсер етеді.

Жоғары оқу орындарында да, мектепте де Шайсұлтан Шаяхметов атындағы «Тіл-Қазына» ұлттық ғылыми – практикалық орталығының өнімдерін пайдаланған тиімді.

Мысалы, «Emle.kz» – Қазақ тіліндегі лексемалардың дұрыс жазылуын, жазу нормалары жөнінде ақпарат беретін

электронды ақпараттық-анықтамалық сайт «Емле.кз» сайты «Орфография және пунктуация», тб, пәндерді оқыту барысында қолданған тиімді. «Сайт 2016 жылдың желтоқсанында ресми түрде қолданысқа берілді. Бүгінгі күнге дейін 2 мыңға жуық материал енгізілген. Оның ішінде аббревиатура бойынша – 1228, ғылыми мақалалар саны – 130, тіл нормасына байланысты материалдар – 20, пунктуация – 11, кітапхана қоры – 36,598 сұраққа жауап берілген. **Электронды қор «Басты бет», «Әдеби тіл нормалары», «Пунктуация», «Аббревиатура», «Мақалалар», «Кітапхана», «Сұрақ-жауап» блоктарынан тұрады.** «Басты бет» блогында іздеу жүйесі орналыстырған. Іздеу жүйесіне кез келген сөзді теру арқылы оның дұрыс жазылған нұсқасын әрі сол сөздің түрленген формаларын көруге болады. Егер сөзді теру барысында қате жіберген жағдайда, сайт сізге оны қызыл түс арқылы көрсетеді. Егер іздеген сөзіңіз жасыл түспен берілсе, демек ол сөз жазу нормасына дұрыс берілген деп қабылдауға болады. «Әдеби тіл нормалары» блогында сөйлеу мәдениеті, сөйлеу этикасы, әдеби тілді өмірде қолданудың өмірдегі орнының маңыздылығы, әдеби тіл нормаларының ережелері мен қағидалары берілген. Сонымен бірге тіліміздегі жергілікті тіл ерекшеліктері, ауыз екі тіл, оның ішінде жаргондар, варваризмдер т.б орын алған. «Пунктуация» блогында әрбір тыныс белгілері және оларды қолдану ережелері көрсетілген. Жазу барысында қандай да бір тыныс белгілерді дұрыс қолдана алмаған жағдайда, пайдаланушы сол белгіні таңдай отырып өзіне керекті көп дерек ала алады. «Аббревиатура» блогында қысқартылған сөздер, қысқартылған сөздердің толық берілуі, олардың қысқартылу реттері, атаулар мен сөздерді қысқартып берудегі ережелер мен заңдылықтар, қағидалар орналастырылған. Мұнда қысқарған атаулар әліпбилік ретпен орналастырылған. «Мақалалар» - блогында ғалымдардың осы сала негізінде жазылған

ғылыми мақалалары берілген. Әрбір мақаладан кейін пікір қалдыратын орын болады. Сол арқылы оқырман автордың өзіне, мақаласына қатысты сұрақтар қойып, жауап алады. «Кітапхана» - бұл блокта оқырман орфография, орфоэпия, пунктуацияға қатысты жазылған оқулықтардың толық электронды нұсқасын көре алады. Сондай-ақ оқулықтың толық нұсқасын өзіне көшіріп, жүктей алады. «Сұрақ-жауап» - бұл блокта оқырман онлайн режим арқылы сөздердің дұрыс жазылуына, олардың бірізді қолдануына, жалпы орфографияға қатысты туындаған өзекті мәселелер бойынша сұрақ қоя алады. Әрбір қойылған сұраққа білікті мамандардың көмегімен толық жауап беріледі [6].

Ал «Қазақ тілінің лексикологиясы» пәнін оқыту барысында «Қазақ тілінің ұлттық корпусы» сайты (бұл сайт екеу, бірі – Шайсұлтан Шаяхметов атындағы «Тіл-Қазына» ұлттық ғылыми-практикалық орталығының өнімі. Екіншісі – А.Байтұрсынов атындағы Тіл білімі институтының өнімі) [7; 8]

Сонымен қатар қолданыста «Сөздікқор» порталы бар. Аталмыш порталда алпысқа тарта әртүрлі салааралық энциклопедия, сөздіктер салынған. Бұл сөздіктерді кітапханаларға бармай-ақ, студенттер сабақ барысында, өздік жұмыстарды орындауда пайдалана алады. Мысалы, «Қазақ әдеби тілінің 15-томдығы», «Абай тілі сөздігі», «Ахмет Байтұрсынұлы энциклопедиясы», «Қазақ тілі синонимдер сөздігі», «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» және т.б. Зерттеуші ғалымдар, «Сөздікқор порталы» қорына үш жүзден аса сөз енгізілді дейді [9]. «Портал әртүрлі салалық сөздіктер мен энциклопедиялардағы сөздер мен тұрақты сөз тіркестерін, қазақ тіліндегі көне сөздерді, кірме сөздерді, аймақтық және ақпараттық технологиялардың даму кезеңіндегі жаңа технологиялық сөздердің мағынасын көруге мүмкіндік береді. «Сөздікқор» порталының іздеу жүйесі арқылы сөздердің дефинициясын,

синонимін, антонимін, омонимін, фразеологиялық тіркесте немесе сөйлем ішінде кездесуін білуге болады. «Сөздікқор» порталының мобильді қосымшасын Google Play және App Store-дан жүктеуге болады. Порталдың @Sozdikqor.kz telegram-бот қосымшасы іске қосылған. 74-1986 жылдары шыққан «Қазақ тілінің түсіндірме сөздігінде» 66 мың 994 атау сөз орын алған, ал 2005-2011 жылдары басылған 15 томдық «Қазақ әдеби тілінің сөздігінде» 92 мың 300 сөз бар екен» [9]. Бұл портал тек студенттер үшін ғана пайдалы емес, кез-келген адам өзіне керекті ақпаратты тауып ала алады. Мысалы бір сөздің этимологиясын, мағынасын, түрленімін білгісі келсе осы өнімдерге сүйенуге болады. Сонымен қатар, біз сабақтарымызда «Термин.кз» сайты пайдаланамыз.

Termin.com.kz сайтында мемлекеттік терминологиялық комиссиясы бекіткен (1971-2024) терминдер мен атауларда тауып алуға болады. Бұл сайт сала

мамандары үшін де пайдасы зор. «Терминдер хронологиясынан» әр жылдары бекітілген терминдерді тауып ала аламыз.

Қорытынды. Заманауи АКТ құралдарымен жұмыс істеу оқушыларды берілген тапсырмаларды ұқыпты, дәл және нәтижелі орындауға, басты мәселеге назар аударуға үйретеді, сонымен қатар АКТ құралдарымен жұмыс істеу барысында өз әрекеттерін дұрыс жоспарлауға және дұрыс шешім қабылдауға үйретеді. Білім беру үрдісінде жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану мәселесі өзекті мәселелердің бірі болып табылады.

Елдің болашағы оқытушы алдындағы болашақ білікті мамандарды дайындау болғандықтан, ақпараттық ресурстарды игеру үшін ізденуге, білім алуға ұмтылу басты идеал болып табылады. Осылайша, қазақ тілін оқыту жүйесіне ақпараттық ресурстарды енгізу арқылы ұрпақтың ізденімпаз және шығармашылық қабілеттерін дамыту – басты міндет.

Әдебиеттер тізімі:

1. Жұмабаев М. Шығармалар жинағы. 3-том. Педагогика. – Алматы: «Жазушы», 2005. – 142 б.
2. Жарықбаев Қ. Жүсіпбек Аймауытұлының психологиялық көзқарастары. – Алматы: «Білім», 2000. Б 36.
3. Ермеков Н., Стифутина Н. Информатика: Жалпы білім беретін мектептің 7-сыныбына арналған оқулық. – Алматы: «Атамұра», 2003. – 3-4 бб.
4. Есжанов А. Электрондық мультимедиа: ресурстары мен құралдары. // «Қазақстан мұғалімі» газеті. -2008 - №7-8. – 15 б.
5. «Қазақ тілі мен әдебиеті» журналы -2013. №6, 2013. -46 б.
6. <https://emle.kz/>
7. <https://qazcorpus.kz/>
8. <https://qazcorpora.kz/>
9. <https://qazcorpora.kz/>
10. <https://sozdikqor.kz/>
11. <https://termincom.kz/>

References:

1. Zhymabaev M. Shyғarmalar zhinaғы. 3-tom. Pedagogika. –Almaty: «Zhazushy», 2005. – 142 b.
2. Zharyqbaev Q. Zhysipbek Ajmauytұlynuң psihologijalyқ kоzқarastary. – Almaty: «Bilim», 2000. B 36.
3. Ermekov N., Stifutina N. Informatika: Zhalpy bilim беретin mekteptiң 7-synybyna arnalған оқулық. –Almaty: «Atamұra», 2003. – 3-4 bb.

4. Eszhanov A. Jelektronдық mul'timedia: resurstary men құraldary. // «Қазақстан мұғалими» gazetі. -2008 - №7-8. – 15 b.
5. «Қазақ тили мен әdebieti» zhurnaly -2013. №6, 2013. -46 b.
6. <https://emle.kz/>
7. <https://qazcorpus.kz/>
8. <https://qazcorpора.kz/>
9. <https://qazcorpора.kz/>
10. <https://sozdikqor.kz/>
11. <https://termincom.kz/>

Автор туралы мәлімет

Абикенова Гулнафис Токеновна

Лауазымы: Филология ғылымдарының кандидаты, «Alikhan Bokeikhan University»

Пошталық мекенжайы: 071410, Қазақстан Республикасы, Семей

Ұялы.тел: 87754033230

e-mail: gulnafis.abikenova@gmail.com

Сведения об авторе:

Абикенова Гулнафис Токеновна

Должность: Кандидат филологических наук, Alikhan Bokeikhan University

Почтовый адрес: 071410, Республика Казахстан, Семей

Сот.тел: 87754033230

e-mail: gulnafis.abikenova@gmail.com

Information about the author:

Abikenova Gulnafis Tokenovna

Position: Candidate of philological sciences, Alikhan Bokeikhan University

Mailingaddress: 071410, Republic of Kazakhstan, Semey,

Mob.phone: 87754033230

e-mail: gulnafis.abikenova@gmail.com